

Suvestinė redakcija nuo 2009-08-28 iki 2010-12-16

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [58-2262](#), i. k. 1092230ISAK00A1-316

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO**

2009 m. gegužės 12 d. Nr. A1-316
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo (Žin., 2003, Nr. [102-4585](#)) 11 straipsnio 7 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatus (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. vasario 17 d. įsakymą Nr. A1-40 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [29-936](#));

2.2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymą Nr. A1-408 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. A1-40 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. [144-5788](#)).

3. N u s t a t a u, kad šio įsakymo 1 punkte patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos nuostatų 30.6 punktas įsigalioja 2011 m. sausio 1 d., o 8.3.6 punkto nuostatos dėl duomenų apie darbo priemonių, darbo sąlygų neatitiktį darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytiems reikalavimams teikimo – 2012 m. sausio 1 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-513](#), 2009-08-24, Žin., 2009, Nr. 102-4276 (2009-08-27), i. k. 1092230ISAK00A1-513

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

RIMANTAS JONAS DAGYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2009 m. gegužės 12 d.
įsakymu Nr. A1-316

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Valstybinė darbo inspekcija) yra valstybinė kontrolės įstaiga prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

2. Valstybinės darbo inspekcijos paskirtis – vykdyti nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, darbuotojų saugos ir sveikatos, norminių darbo teisės aktų pažeidimų prevenciją, kontroliuoti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)), darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nuostatų laikymąsi įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose (toliau vadinama – įmonėse), nepaisant jų nuosavybės formos, rūšies, veiklos pobūdžio, taip pat tais atvejais, kai darbdavys yra fizinis asmuo (toliau vadinama – darbdaviai).

3. Valstybinė darbo inspekcija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Tarptautinės darbo organizacijos konvencijomis, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymu (Žin., 2003, Nr. [102-4585](#)), Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)), kitais įstatymais ir norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius, šiais nuostatais bei Valstybinės darbo inspekcijos darbo reglamentu.

4. Valstybinė darbo inspekcija yra viešasis juridinis asmuo, turintis savo sąskaitas banke, antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu.

5. Valstybinė darbo inspekcija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

6. Valstybinės darbo inspekcijos buveinės adresas: Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, interneto tinklalapio adresas www.vdi.lt.

II. VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

7. Pagrindiniai Valstybinės darbo inspekcijos uždaviniai yra:

7.1. vykdyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso, darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nuostatų laikymosi kontrolę ir jų pažeidimų prevenciją;

7.2. vykdyti nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų prevenciją.

8. Valstybinė darbo inspekcija:

8.1. vykdydama Lietuvos Respublikos darbo kodekso, darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nuostatų laikymosi kontrolę ir jų pažeidimų prevenciją atlieka šias funkcijas:

8.1.1. tikrina, ar darbdaviai laikosi darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų, taip pat kolektyvinių sutarčių normatyvinių nuostatų dėl darbo sutarčių sudarymo, vykdymo, pasibaigimo, darbuotojų saugos ir sveikatos, darbo ir poilsio laiko, darbo apmokėjimo, garantijų ir kompensacijų, drausminių nuobaudų skyrimo ir materialinės atsakomybės taikymo tvarkos;

8.1.2. vykdo nelegalaus darbo reiškinių kontrolę, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka koordinuoja nelegalaus darbo kontrolę vykdančių institucijų veiklą;

8.1.3. tikrina žalos atlyginimo apskaičiavimą ir mokėjimą už padarytą žalą darbuotojo sveikatai, kai už žalą mokėjimą atsakingi darbdaviai;

8.1.4. tikrina, ar naudojamos darbo priemonės, darbo vietos, technologiniai procesai, darbo sąlygos atitinka įstatymų ar kitų norminių teisės aktų reikalavimus, kontroliuoja, kaip laikomasi potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimo tvarkos ir terminų, ar įrenginių priežiūros teisės aktų nustatyta tvarka įrenginių savininkai atlieka jų nuolatinę priežiūrą, taip pat ar tinkamai organizuojamas transporto eismas įmonėse;

8.1.5. tikrina, ar darbuotojai teisės aktų nustatyta tvarka apmokyti, atestuoti, instrukuoti darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais;

8.1.6. tikrina, ar nustatyta tvarka yra įsteigti įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos bei komitetai ir kaip organizuota vidinė darbuotojų saugos ir sveikatos būklės kontrolė;

8.1.7. tikrina, ar saugiai vykdomi kasybos, sprogdinimo, naudingųjų iškasenų gavybos ir perdirbimo, geologinio gręžimo, naudingųjų iškasenų žvalgybos, degių dujų, chemijos, naftos perdirbimo darbai, technologiniai procesai, kuriems vykstant galimi sprogimo, gaisro ar apsinuodijimo atvejai, ir įstatymų, kitų norminių teisės aktų nustatyta tvarka teikia darbdaviams išvadas, reikalavimus, nurodymus bei pasiūlymus;

8.1.8. tikrina, ar darbdaviai saugiai organizuoja kenksmingų ir pavojingų medžiagų gamybą ir naudojimą, ar vykdomos pramoninių avarijų prevencijos priemonės;

8.1.9. tikrina, ar darbdaviai identifikuoja pavojus, atlieka rizikos tyrimus ir vertinimą;

8.1.10. tikrina, ar įrengtos buities, sanitarijos ir higienos patalpos, kolektyvinės darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės, ar nustatyta tvarka išduodamos bei naudojamos asmeninės apsaugos priemonės, ar laikomasi darbo higienos normų reikalavimų, ar teisingai sudaryti darbuotojų, kuriems privaloma tikrintis sveikatą, sąrašai, ar darbdaviai teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja privalomus darbuotojų sveikatos patikrinimus;

8.1.11. tikrina įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nustatytą saugos ir sveikatos garantijų, darbo ir poilsio organizavimo taikymą asmenims iki 18 metų, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms moterims ir neįgaliesiems;

8.1.12. tikrina, ar darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai konkrečiai statybvietei nustatomi statinio techniniame projekte, o konkrečios priemonės, užtikrinančios darbuotojų saugą ir sveikatą, statybos darbų technologijos projekte;

8.2. vykdydama nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų prevenciją, atlieka šias funkcijas:

8.2.1. analizuoja nelaimingų atsitikimų, profesinių ligų, avarijų aplinkybes bei priežastis, darbuotojų saugos ir sveikatos darbe pažeidimus, rengia pasiūlymus darbuotojų saugos ir sveikatos būklei šalyje gerinti;

8.2.2. tiria sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe aplinkybes ir priežastis. Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe atvejais Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius nelaimingo atsitikimo darbe tyrimo medžiagą perduoda teisėsaugos institucijai. Tikrina, ar laikomasi nustatytos nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo tvarkos, ar darbdaviai diegia prevencines priemones, kad būtų išvengta nelaimingų atsitikimų darbe, susirgimų profesine liga;

8.2.3. organizuoja ir kartu su sveikatos priežiūros įstaigų atstovais tiria profesinių ligų aplinkybes ir priežastis;

8.2.4. registruoja sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe, kaupia iš darbdavių gautą informaciją apie lengvus nelaimingus atsitikimus darbe, nustatyta tvarka saugo nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų priežasčių tyrimo aktus ir kitus su tuo susijusius dokumentus;

8.2.5. nustatyta tvarka dalyvauja tiriant potencialiai pavojingų įrenginių ir pavojingų objektų avarijas, sudarant avarijų likvidavimo pavojinguose objektuose planus, analizuoja avarijų priežastis;

8.2.6. teikia pastabas bei pasiūlymus dėl rengiamų norminių teisės aktų projektų darbuotojų saugos ir sveikatos, darbo santykių srityse;

8.2.7. analizuoja darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų taikymo praktiką, teikia siūlymus pakeisti galiojančius įstatymus ar kitus norminius teisės aktus;

8.2.8. konsultuoja darbuotojus, darbuotojų atstovus, darbdaviams atstovaujančius asmenis, darbdavių įgaliotus asmenis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų darbo įstatymų taikymo bei vykdymo, kolektyvinių sutarčių sudarymo ir kitais klausimais;

8.2.9. teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja nustatant darboviečių, jų padalinių ar naujų darbo vietų tinkamumą naudoti;

8.3. taip pat atlieka šias funkcijas:

8.3.1. tiria pareiškimus bei skundus Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijos klausimais;

8.3.2. teikia išvadas dėl rengiamų darbuotojų saugos ir sveikatos mokymo programų, skirtų darbuotojų, valdančių potencialiai pavojingus įrenginius, atliekančių šių įrenginių nuolatinę privalomą priežiūrą jų eksploatavimo metu, darbdaviams atstovaujančių asmenų, darbdavių įgaliotų asmenų, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų specialistų mokymui, dalyvauja tikrinant jų žinias;

8.3.3. tvarko Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registrą, organizuoja potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros norminių teisės aktų projektų rengimą;

8.3.4. pasibaigus kalendoriniams metams, analizuoja Valstybinės darbo inspekcijos inspektorių veiklos duomenis, taip pat informaciją, gautą iš atitinkamą kontrolę ir priežiūrą vykdančių institucijų, tarnybų ir įstaigų, apie statinių avarijas, energetikos įrenginių avarijas bei jų sutrikimus, pavojingų objektų avarijas, apie apsinuodijimus ir kitus įvykius, kurių metu pakenkiama aplinkai ir darbuotojų sveikatai. Pagal šios analizės duomenis rengia ir iki birželio 1 d. pateikia Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai bei Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijai ataskaitą apie darbuotojų saugos ir sveikatos būklę bei darbo įstatymų vykdymą Lietuvos Respublikos įmonėse bei pasiūlymus darbuotojų saugos ir sveikatos būklei šalyje gerinti. Rengia kasmetinę Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 81 „Dėl darbo inspekcijos pramonėje ir prekyboje“ įgyvendinimo ataskaitą, teikia Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją, kaip laikomasi kitų šalyje ratifikuotų šios organizacijos konvencijų, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikata bei darbo santykiais;

8.3.5. atlieka Europos saugos ir sveikatos darbe Agentūros Lietuvos ryšių punkto funkciją, bendradarbiauja ir keičiasi informacija su valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, profesinėmis sąjungomis, darbo tarybomis, darbdavių organizacijomis, kitų valstybių analogiškoms tarnybomis;

8.3.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) duomenis nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupių skaičiui nustatyti bei šio draudimo įmokos tarifams apskaičiuoti apie tai, kad darbo priemonės, darbo sąlygos neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų, apie nustatytus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimus, nelaimingų atsitikimų, įvykusių dirbant pavojingus darbus, skaičių ir pavojingus darbus dirbančių darbuotojų atitinkamoje įmonėje skaičių;

8.3.7. vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. A1-169 „Dėl informavimo apie komandiruojamus darbuotojus tvarkos aprašo

patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [77-2801](#)), registruoja darbdavio, siunčiančio darbuotoją iš valstybės narės arba darbuotoją iš kitos valstybės laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgesniam nei 30 dienų laikotarpiui arba dirbti statybos darbus, numatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. 101- 3597), pateiktą Pranešimą apie į Lietuvos Respubliką komandiruojamą dirbti darbuotoją (Žin., 2005, Nr. [77-2801](#); 2007, Nr. [47-1824](#));

8.3.8. tikrina, kaip darbdaviai laikosi darbo sąlygų ir garantijų, nustatytų Lietuvos Respublikos garantijų komandiruotiems darbuotojams įstatymo (Žin., 2005, Nr. [67-2406](#)) 4 straipsnio 1 dalyje, prireikus bendradarbiauja ir keičiasi informacija su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis apie darbo sąlygų ir garantijų komandiruojamiems darbuotojams laikymąsi;

8.3.9. vykdo kitas funkcijas, nustatytas kitų norminių teisės aktų.

III. VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS TEISĖS

9. Valstybinė darbo inspekcija, įgyvendindama jai pavestus uždavinius ir funkcijas, turi teisę:

9.1. sudaryti susitarimus su valstybės institucijomis ir įstaigomis, profesinėmis sąjungomis, darbdavių bei nevyriausybinių organizacijomis, tarptautinėmis organizacijomis;

9.2. įstatymų nustatyta tvarka gauti iš ministerijų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinių organizacijų bei kitų juridinių ir fizinių asmenų reikalingą informaciją bei duomenis Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijai priskirtais klausimais;

9.3. atstovauti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavedimu ministerijai užsienio valstybėse ir tarptautinėse organizacijose, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos darbo grupių bei komitetų posėdžiuose bei pagal savo kompetenciją Valstybinės darbo inspekcijos vardu Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose;

9.4. naudotis kitomis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktomis teisėmis.

IV. INSPEKTAVIMO VYKDYMO TVARKA

10. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai turi teisę, pateikę tarnybinį pažymėjimą (valstybės tarnautojo pažymėjimą) ir įgaliojimą, laisvai ir be išankstinio perspėjimo bet kuriuo paros metu nekliudomai įeiti į bet kurią darbo vietą tikrinti, ar laikomasi darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymų ir kitų norminių teisės aktų reikalavimų. Vykdydami nustatytas funkcijas, Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai turi teisę gauti iš darbdavių dokumentus (jų nuorašus, išrašus) ir kitus duomenis, reikalingus tarnybinėms funkcijoms atlikti. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai turi teisę laikinai – iki 7 darbo dienų – paimti iš darbdavio dokumentus, reikalingus Valstybinės darbo inspekcijos funkcijoms atlikti, surašant ir pateikiant šių dokumentų paėmimo aktą, arba daryti šių dokumentų kopijas ar išrašus. Jei dokumentai yra paaimami, Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius darbdaviui atstovaujančio asmens prašymu privalo leisti šiam pasidaryti paaimamų dokumentų kopijas. Darbdaviui atstovaujantis asmuo turi teisę reikalauti minėtų kopijų tikrumą patvirtinti Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus žyma. Vykdydami darbuotojų saugos ir sveikatos bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų pažeidimų prevenciją ir kontrolę, nepažeisdami įstatymais garantuoto asmens privataus gyvenimo neliečiamumo, Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai turi teisę fotografuoti, daryti garso, vaizdo įrašus bei atlikti kontrolinius darbo aplinkos parametrų matavimus. Atlikdami tarnybines pareigas, prireikus gali pasitelkti policijos pareigūnus.

11. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai, atsižvelgdami į nustatytus prioritetus, Valstybinės darbo inspekcijos teritorinio skyriaus darbo planus bei darbo įstatymų vykdymo būklę (jiems priskirtose srityse), turėdami teritorinio skyriaus vedėjo pavedimą, savarankiškai pasirenka inspektuojamų įmonių tikrinimo būdus, kryptis ir metodus.

Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai tvarko savo veiklos apskaitą bei analizuoja darbuotojų saugos ir sveikatos būklę, darbo įstatymų vykdymą jiems priskirtose įmonėse. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriams įmonės keičiamos rotacijos principu pagal Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus (toliau vadinama – vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius) nustatytą tvarką. Rotacijos principas netaikomas, kai reikalingos tam tikros specialios Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus žinios.

12. Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius tikrinimo metu praneša darbdaviui atstovaujančiam asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui apie savo buvimą, jeigu toks pranešimas nepakenks tikrinimo efektyvumui. Prisistatydamas darbdaviui atstovaujančiam asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui, Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius pateikia įgaliojimą ir paaiškina atvykimo tikslus, aptaria tikrinimo eigą.

Apie atvykimą į įmonę Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius taip pat praneša darbuotojų atstovams, jeigu tikrinimas atliekamas jų prašymu.

13. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai, inspektavimo metu nustatę darbuotojų saugos ir sveikatos bei darbo santykius reglamentuojančių norminių teisės aktų reikalavimų pažeidimus, vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka surašo vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus patvirtintos formos dokumentus (reikalavimą, protokolą, aktą, nutarimą ir kt.). Reikalavimas (išskyrus šių nuostatų 15 punktą), jame nurodžius nustatytus pažeidimus ir terminus pažeidimams pašalinti, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pažeidimo nustatymo arba tyrimo pabaigimo dienos įteikiamas darbdaviui atstovaujančiam asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui pasirašytinai arba išsiunčiamas paštu (registruotu laišku). Prireikus nurodytas terminas gali būti tikslinamas vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka.

Su inspektavimo rezultatais ir surašytais dokumentais darbuotojų atstovai supažindinami jų prašymu.

14. Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius skatina socialinių partnerių dvišalį bendradarbiavimą per kolektyvinės sutarties sudarymą bei jos vykdymą. Baigęs įmonės inspektavimą, jo rezultatus gali aptarti įmonės ar padalinio darbuotojų susirinkime, bendrame kartu su įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos komitetu ar darbuotojų atstovais posėdyje ir kt.

15. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus reikalavimai ir nurodymai darbdaviui atstovaujančiam asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui yra privalomi. Apie jų vykdymą darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo praneša raštu reikalavime nurodytu terminu ir adresu.

Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai kontroliuoja įteiktų reikalavimų vykdymą, pakartotinai inspektuodami įmones, o šios kontrolės rezultatai įrašomi į Valstybinėje darbo inspekcijoje veikiančią inspektavimo posistemę. Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniai skyriai informuoja Valstybinės darbo inspekcijos administraciją apie pakartotinai patikrintas įmones vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka.

16. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai turi teisę gauti iš darbdaviams atstovaujančių asmenų, darbdavio įgaliotų asmenų, darbuotojų, kitų tikrinamoje darbo vietoje esančių asmenų paaiškinimus žodžiu ar raštu dėl darbo, darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymų, kitų norminių teisės aktų, reglamentuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius, pažeidimų ar dėl Valstybinės darbo inspekcijos nurodymų nevykdymo (nesant galimybės gauti šią informaciją vietoje, darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo kviečiamas į Valstybinės darbo inspekcijos teritorinį skyrių arba Valstybinės darbo inspekcijos administraciją).

17. Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius privalo vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka įpareigoti darbdaviui atstovaujantį asmenį ar darbdavio įgaliotą asmenį nedelsiant sustabdyti darbus, pasirašytinai įteikiant reikalavimą, kai:

17.1. darbuotojai neapmokyti ir (ar) neinstrukuoti saugiai dirbti;

17.2. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai;

17.3. įrenginių priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais neatliktas techninės būklės tikrinimas ar neatliekama jų nuolatinė priežiūra;

17.4. dirbama, pažeidžiant technologinius reglamentus, neįrengus reikiamų kolektyvinės apsaugos priemonių;

17.5. dirbama neįrengus reikiamų kolektyvinės apsaugos priemonių arba kai darbuotojai neaprūpinti reikiamomis kolektyvinėmis ir (ar) asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

17.6. darbo ir asmeninės apsauginės priemonės neatitinka darbuotojų saugos ir sveikatos ir kitų norminių teisės aktų reikalavimų ir kitais atvejais;

17.7. darbo aplinka kenksminga ir (ar) pavojinga sveikatai, gyvybei, įvertinęs darbuotojų saugos ir sveikatos būklę ir nustatęs pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

18. Jei darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo atsisako vykdyti Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus šių nuostatų 17 punkte nurodytą reikalavimą, Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius privalo kreiptis į policiją pagalbos, kad būtų įvykdytas reikalavimas sustabdyti darbus ir iš pavojingų darbo vietų ar zonų išvesti darbuotojai ar uždraustas darbo ir asmeninių apsauginių priemonių naudojimas.

19. Pašalinus pažeidimus, dėl kurių buvo sustabdyti darbai, uždraustas darbo ar asmeninių apsauginių priemonių naudojimas, išduodamas raštiškas Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus sutikimas vykdyti darbus bei naudoti įrenginius.

20. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai, tirdami sunkius, mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe, jeigu būtina, turi teisę nemokamai naudotis darbdavio ryšio ir transporto priemonėmis.

21. Įvykus mirtinam nelaimingam atsitikimui ar kai sunkiai traumuojami darbuotojai, taip pat kai įmonėje nesiiimama reikiamų priemonių profesiniams susirgimams mažinti ar sistemingai pažeidžiami darbuotojų saugos ir sveikatos bei darbo santykius reglamentuojančių norminių teisės aktų reikalavimai, darbdaviui atstovaujantis ar jo įgaliotas asmuo gali būti iškviestas į Valstybinės darbo inspekcijos administraciją arba teritorinį skyrių nagrinėti nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių susirgimų, darbuotojų saugos ir sveikatos bei darbo santykius reglamentuojančių norminių teisės aktų pažeidimų prevencijos klausimus.

22. Vykdydami įmonių inspektavimą, Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai prireikus suderinę atlieka bendrus patikrinimus su statinių, energetikos įrenginių, potencialiai pavojingų įrenginių, priešgaisrinę, civilinę, eismo, sveikatos ir aplinkos saugą kontroliuojančiomis, priežiūrą vykdančiomis įstaigomis bei kitomis kompetentingomis institucijomis.

23. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai privalo užtikrinti darbuotojų skundų, pareiškimų dėl darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimų įmonėje konfidencialumą.

24. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai privalo saugoti ir neatskleisti valstybės ir tarnybos bei komercinę (gamybinę) paslaptį sudarančios informacijos, kurią jie sužino, atlikdami tarnybines pareigas, laikytis tarnybinės etikos reikalavimų.

25. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus veiksmai ir sprendimai, išskyrus Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka priimtus nutarimus skirti baudas, gali būti skundžiami vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [13-308](#); 2000, Nr. [85-2566](#)) nustatyta tvarka administraciniam teismui. Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimai gali būti skundžiami administraciniam teismui.

V. VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

26. Valstybinės darbo inspekcijos veikla organizuojama vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintais viešai paskelbtais strateginiais veiklos planais, kurių įgyvendinimą kontroliuoja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius. Valstybinės darbo inspekcijos strateginiai veiklos planai rengiami vadovaujantis Strateginio planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (Žin., 2002, Nr. [57-2312](#); 2007, Nr. [23-879](#)), ir skelbiami Valstybinės darbo inspekcijos interneto tinklalapyje (<http://www.vdi.lt/>).

27. Valstybinės darbo inspekcijos veikla reguliuojama Valstybinės darbo inspekcijos nuostatais, vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus tvirtinamais Valstybinės darbo inspekcijos darbo reglamentu, Valstybinės darbo inspekcijos skyrių nuostatais, vidaus tvarkos taisyklėmis, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymais.

28. Valstybinę darbo inspekciją sudaro:

28.1. administracija – vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ir jo pavaduotojai bei Valstybinės darbo inspekcijos veiklą koordinuojantys ir organizuojantys skyriai ir tarnybos;

28.2. teritoriniai skyriai.

29. Valstybinei darbo inspekcijai vadovauja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, kurį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [66-2130](#); 2002, Nr. [45-1708](#)) nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų socialinės apsaugos ir darbo ministras. Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas socialinės apsaugos ir darbo ministrui.

30. Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius:

30.1. vadovauja Valstybinei darbo inspekcijai, sprendžia Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijai priskirtus klausimus, atsako už Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijai priskirtų uždavinių vykdymą ir funkcijų atlikimą;

30.2. tvirtina Valstybinės darbo inspekcijos struktūrą, darbo reglamentą, struktūrinių padalinių nuostatus bei pareigybių aprašymus, reikalavimų, protokolų, nutarimų formas ir kitus dokumentus pagal savo kompetenciją; nustato Valstybinės darbo inspekcijos padaliniams darbo laiko režimus, atsižvelgdamas į jų veiklos specifiką;

30.3. įstatymų nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų Valstybinės darbo inspekcijos valstybės tarnautojus, priima ir atleidžia darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, juos skatina ir skiria jiems tarnybinės ar drausminės nuobaudas;

30.4. nagrinėja piliečių ir asmenų prašymus ir skundus dėl Valstybinės darbo inspekcijos inspektorių veiksmų ir jų priimtų sprendimų teisėtumo;

30.5. leidžia įsakymus, pagal suteiktus įgaliojimus tvirtina norminius teisės aktus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais;

30.6. dalyvauja Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos posėdžiuose ir teikia savo nuomonę, kai svarstomi klausimai yra susiję su nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifais, draudėjų priskyrimo atitinkamai šio draudimo įmokos tarifo grupei ir lėšomis, skirtomis nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai;

30.7. vykdo socialinės apsaugos ir darbo ministro pavedimus.

31. Laikinais nesant vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus, jo pareigas eina vienas iš vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus paskirtų vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus pavaduotojų.

32. Valstybinės darbo inspekcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimo į darbą (pareigas) tvarką, jų darbo užmokesčio mokėjimo tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)), kiti įstatymai ir teisės aktai.

VI. VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS FINANSINĖS VEIKLOS KONTROLĖ IR VIDAUS AUDITAS

33. Valstybinės darbo inspekcijos vidaus auditą atlieka Valstybinės darbo inspekcijos Vidaus audito skyrius ir kitos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

34. Valstybinės darbo inspekcijos valstybinį (finansinį (teisėtumo) ir veiklos) auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

35. Valstybinės darbo inspekcijos buhalterinė apskaita organizuojama ir finansinė atskaitomybė tvarkoma teisės aktų nustatyta tvarka.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Valstybinė darbo inspekcija gali būti pertvarkoma, reorganizuojama ar likviduojama įstatymų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-513](#), 2009-08-24, Žin., 2009, Nr. 102-4276 (2009-08-27), i. k. 1092230ISAK00A1-513

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymo Nr. A1-316 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo" pakeitimo